

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07- 03 -

92S

СИЛАБУС	Навчальна ознайомча педагогічна практика	
SYLLABUS	Educational and educational pedagogical practice	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK 41	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший)	
	bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Освіта / Педагогіка
		Education/ Pedagogy
Спеціальність Field of Study	014.03	Середня освіта (Історія)
		Secondary education (History)
Освітня програма Degree Programme	Середня освіта (Історія)	
	Secondary education (History)	

РІВНЕ -2024

Силабус навчальної ознайомчої педагогічної практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня, спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» Рівне. НУВГП. 2024. стор. 10

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27491>

Розробники силабусу: Шевчук Тамара Євгенівна, к. п. н., доцент каф
суспільних дисциплін
Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри суспільних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 22 лютого 2024 року

Завідувач кафедри суспільних дисциплін: Олексін Ю.П. д.п.н., професор.

Керівник освітньої програми: Прищепка О. П., д.і.н., професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 11 від 27 березня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Ковшун Н.Е., д.е.н., професор
версія силабусу - публікується вперше.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ознайомчої педагогічної практики ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія)
Рік навчання, семестр	3/6
Кількість кредитів	3
Лекції:	-
Семінарські/практичні заняття:	30 годин
Самостійна робота:	60 годин
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗОБНИКА

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

*Шевчук Тамара Євгенівна, к. п. н., доцент
кафедри суспільних дисциплін*

Вікіситет
ORCID

wiki.nuwm.edu.ua/index.php/
<https://orcid.org/0000-0003-2865-2839>

Як комунікувати

t.ie.shevchuk@nuwm.edu.ua

тел. 0973347899

Актуальні оголошення на сторінці
дисципліни в системі MOODLE

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

*Олексін Юрій Петрович, доктор
педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри суспільних дисциплін*

Вікіситет
ORCID

<https://cutt.ly/df4yiPO>

<https://orcid.org/0000-0002-6688-5193>

Канали комунікації

y.p.oleksin@nuwm.edu.ua

тел. 067-362-51-23

Актуальні оголошення на сторінці
дисципліни в системі MOODLE

**ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ
МЕТА ТА ЗАВАННЯ**

Педагогічна практика здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (Історія), які навчаються на кафедрі суспільних дисциплін ННІЕМ, НУВГП складається з двох частин: на 3 курсі - навчальна ознайомча педагогічна практика в закладах ПЗСО; на 4 курсі - виробничо-педагогічна практика в закладах ПЗСО.

Навчальна ознайомча педагогічна практика є початковим етапом методичної освіти та покликана розвинути практичне мислення майбутніх вчителів історії для розв'язування нагальних проблем історичної освіти та власної педагогічної діяльності.

Навчальна ознайомча педагогічна практика це практика пропедевтична, основне завдання якої полягає в ознайомленні із системою навчальної роботи закладу освіти, вивченні учнівського колективу, участі у поточній навчально-виховній роботі вчителя і класного керівника.

Мета практики – здобуття студентами викладацької компетентності: опанування сучасними методами, формами та знаряддями праці в галузі майбутнього фаху, формування професійних умінь і навичок для ухвалення самостійних рішень під час викладацької діяльності в реальних умовах педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Реалізація мети здійснюється шляхом виконання таких завдань:

- 1) застосування теоретичних знань у реальному педагогічному процесі, використання їх для розв'язування конкретних навчальних і виховних завдань, формування психологічної готовності до роботи в школі;
- 2) формування у майбутніх учителів педагогічних навичок, потреби в безперервній педагогічній самоосвіті;
- 3) оволодіння сучасними методами й формами педагогічної діяльності, інноваційними технологіями навчання;
- 4) прищеплення творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Розміщення на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6117>

Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Повноцінне засвоєння дисципліни базується на міждисциплінарних зв'язках з раніше вивченими дисциплінами: ОК 10 Вступ до спеціальності; ОК 11 Педагогіка; ОК 33 Шкільний курс суспільних дисциплін: теорія і методика навчання; та ін. Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни використовуються студентами при проходженні ознайомчої педагогічної практики та при організації виховної роботи в класі та в школі.

Компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільних предметів у навчальних закладах середньої освіти.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 14. Знання та усвідомлення соціокультурного розвитку людства на різних етапах його минулого.

ЗК 17. Здатність критично та креативно мислити, виявляти ініціативу і мотивувати людей та рухатися до спільної мети, а також навчатися протягом всього життя.

ЗК 18. Знання та здатність вирішувати складні питання в організації власної справи в межах законодавства України та європейських країн.

ФК 1. Опанування базових методів загальної педагогіки у професійній діяльності.

ФК 2. Оволодіння основами психологічної науки для організації педагогічної діяльності.

ФК 4. Оволодіння знаннями сучасних досліджень в галузі історії.

ФК 9. Здатність до використання у професійній діяльності основних педагогічних теорій та практик методики викладання навчальних предметів історико-суспільної галузі в закладах загальної середньої освіти.

ФК 11. Здатність до організації навчального процесу відповідно до обов'язкових вимог охорони праці.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Уміти навчати учнів державною мовою за професійним спрямуванням, формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички.

ПРН 4. Поєднувати та застосовувати вміння з педагогіки і психології у професійній діяльності.

ПРН 6. Уміти використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності.

ПРН 10. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних дисциплін та вміння імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 12. Застосовувати навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 14. Вміти на практиці застосовувати основи майстерності вчителя в професійному та педагогічному спілкуванні.

ПРН 15. Вміти вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі з історії.

ПРН 17. Цінувати різноманіття та мультикультурність; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва

ПРН 18. Оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Загальна кількість годин – 90

(в т.ч. практичні заняття – 30, самостійна робота – 60)

К-сть годин:

Етап 1. Підготовчий (8 год)	8 год.
Настановча конференція, 2 год., в НУВГП; 4 год. в ЗЗСО.	
Ознайомлення з інструктажем з техніки безпеки, заповнення календарного плану, 2 год.	4 год. 2 год. 2 год.
Етап 2. Знайомство з роботою вчителів в умовах конкретного навчального закладу (60 год.).	4 год. 2 год. 4 год. 2 год. 4 год. 2 год.
1. Знайомство із структурою навчального закладу (I-III ступенів): загальна кількість учнів і вчителів; методичні об'єднання (результати ознайомлення подати у щоденнику). ПРН 1, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 12.	2 год. 2 год. 4 год. 2 год. 2 год.
2. Вивчити побудову навчального плану: загальна кількість годин; кількість годин (у відсотковому відношенні), що відводиться на певний цикл дисциплін; кількість контрольних робіт, що їх мають складати учні за весь період навчання у ЗСО. Ознайомитися з особливостями моделювання графіків навчального процесу та складання розкладу. ПРН 1, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 12.	4 год. 2 год. 2 год. 4 год. 2 год. 4 год. 2 год. 2 год.
3. Ознайомитись із системою виховної роботи із учнями (на основі співбесіди із заступником директора з виховної роботи). ПРН 1, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 12.	22 год. 90 год.
4. Відвідати заняття провідного вчителя (викладача) з метою ознайомлення з особливостями прояву ними професіоналізму, педагогічної майстерності.	

ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17,
ПРН 18.

5. Ознайомитись з функціональними обов'язками посадових осіб навчального закладу (вчитель, класний керівник у навчальному закладі ПЗСО). ПРН 1, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 12.

6. Ознайомитись з напрямками діяльності вчителів історії (циклових предметних комісій у навчальному закладі I-II рівня акредитації). ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18.

7. Ознайомитись із особливостями розвитку первинного учнівського колективу (клас): склад, вік, стадія розвитку, особливості взаємин між учнями і класним керівником. ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18.

Етап 3. Підсумковий (22 год.)

Оформлення підсумкової документації, 20 год
Захист індивідуального завдання 2 год.
ПРН 1, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 12. ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18.

Всього:

Форми та методи навчання

Під час проведення практики застосовуються такі форми занять: метод спостереження; словесний метод (співбесіда) з учнями; наочний (метод ілюстрацій і демонстрацій); методи роботи з педагогічними джерелами та навчальною літературою (конспектування, складання описів); Технології викладання: мультимедійні презентації, аналіз проблемних питань, аналіз конкретних ситуацій (case study)

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для походження практики рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок та критерії оцінювання програмних результатів навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів з навчальної ознайомчої практики, є:

- виконання всіх видів практичної роботи, що передбачені силябусом навчальної ознайомчої практики;
- глибина і характер знань і навичок за змістом навчальної ознайомчої практики, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах;
- вміння аналізувати педагогічні процеси та явища, з якими знайомляться здобувачі протягом навчальної ознайомчої практики;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач в ЗОШ;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Для досягнення поставлених результатів навчання здобувачам вищої освіти потрібно засвоїти теоретичний матеріал, виконати завдання ознайомчої практики.

Розподіл балів

Вид заняття	Бали
Структура розподілу балів у ході ознайомчої практики:	10 б.
1) заповнення календарного плану – 10 балів;	40 б.
2) аналіз проведених учителями уроків - 40 балів.	50 б.
Загальна	25 б.
кількість –	25 б.
Підсумковий контроль – захист практики:	50 б.
1) практичний тур – усний захист індивідуального завдання, відповіді на запитання – 25 балів;	100 б.
2) теоретичний тур – оформлення щоденника і звіту – 25 балів.	
Загальна	
кількість –	
Сумарна	
кількість –	

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитнотрансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ № 168 від 04.04.2016р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21121/>;

- Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (Наказ № 310 від 26.05.2019) – <https://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університету водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;

- Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/> – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;

- Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кацова Л.Г. Формування професійного інтересу у майбутніх учителів у процесі педагогічної практики: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 Херсон, 2004. 196 с.
2. Пехота О. М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя : монографія. Миколаїв : Вид-во "Іліон", 2005. 272 с.
3. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. 324 с.
4. Вишневський О. Людиноцентризм як педагогічна проблема на тлі сучасних цивілізаційних процесів. думка. 2008. №4. С.3-13.
5. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 287 с.
6. Десятов Д.Л. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні історії. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 111 с.
7. Мокрогуз О.П. Інноваційні технології на уроках історії. Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада +», 2007. 111 с.
8. Терно С.О. Методика розвитку критичного мислення школярів у процесі навчання історії. Х.: Вид. група «Основа», 2012. 93 с.

Допоміжна

1. Виноградова Т. В. Книга класного керівника. Харків : Вид. група «Основа», 2006. 128 с.
2. Виноградова І. Класний керівник і розвиток виховної системи класу // Відкритий урок. 2010. № 2. С. 67 – 68.
3. Вишневський О. Система виховання і розвитку учнів у середній школі: (експериментальний проект) // Педагогічна думка. 2009. № 3. С. 3–16.
4. Газета «Позакласний час» (вміщує методичні розробки, сценарії позакласних виховних заходів для учнів 1–11 класів різноманітної тематики, а також інші методичні матеріали з питань виховної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі).
5. Гармаш І. В. Зірочка успіху (виховна година для учнів 4–5 класів) // Класному керівнику. Усе для роботи. 2018. № 11. С. 42 – 44.
6. Гребенькова А. О. Довідник класного керівника: 1–4 класи. Харків : Вид-во «Ранок», 2006. 192 с.
7. Гречаник О. Є. Сучасні виховні системи й технології виховання // Виховна робота в школі. 2010. № 7. С. 2 – 12.
8. Давиденко Г. П. Вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні // Виховна робота в школі. 2019. № 1. С. 18-1 – 18-3.
9. Ермаков І. Г. Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. Харків : Вид. група «Основа», 2006. 224 с.
10. Казаніна Т. О., Козлова Т. М. «Рідна мова моя материнська ...». Літературно-музична композиція // Класному керівнику. Усе для роботи. 2018. № 10. С. 8 –12.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТ

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75)/ [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://nuwm.edu.ua/naukovabiblioteka>

Поєднання навчання та досліджень

Здобувач вищої освіти може долучитися до виконання науково-дослідних досліджень, які визначаються програмними компонентами освітньої програми або фаховим спрямуванням випускової кафедри, зокрема, у конференціях, олімпіадах та інших заходах, висвітлювати наукові результати в курсових проектах (роботах), публікаціях, зокрема у «Студентському віснику НУВГП». За виконання наукових досліджень студент протягом семестру може отримати до 10 балів.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних (м'яких) навичок

Навички цифрової грамотності, критичне мислення, уміння розв'язувати проблеми, здатність до саморозвитку, цікавість до знань, бажання і мотивації їх отримувати, командна робота.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://er3.nuwm.edu.ua/4273/>, за яким і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно з правилами ННЦНО <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdzili/navch-nauk-tsentrnezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumentu>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі частин навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE за календарем.

Правила академічної доброчесності

Всі здобувачі, співробітники та викладачі НУВГП мають бути чесними у своїх стосунках, що застосовується і поширюється на поведінку та дії, пов'язані з навчальною роботою. Студенти мають самостійно виконувати та подавати на оцінювання лише результати власних зусиль та оригінальної праці, що регламентовано Кодексом честі студента у НУВГП (<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>) За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість. За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка відповідно до ступеня порушення академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП – <https://nuwm.edu.ua/struktumi-pidrozdili/vyo/dokumenty>.

Вимоги до відвідування

Заняття ознайомчої практики проводяться у режимі офлайн або онлайн за допомогою Google Meet. Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин.

Консультації проводяться у режимі онлайн за допомогою Google Meet або Viber у домовлений час зі студентами. Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно в навчальних цілях. У випадку пропуску заняття (лікарняні, мобільність тощо). відпрацювати можна самостійно і під час консультацій, надавши викладачу звіт практичного заняття після самостійного вивчення пропущеного заняття за матеріалами на платформі MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6117>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним Положенням: <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>. Зокрема студенти можуть самостійно проходити онлайн-курси на таких навчальних платформах, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших, для наступного перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни (освітньої програми) та перевірялись в підсумковому оцінюванні

*Лектори, К.п.н. доцент
Шевчук*

д.п.н., професор

Т. Є.

Ю.П. Олексін

Автор
Доцент

Тамара ШЕВЧУК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №607
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00